

รายงานการติดตามและประเมินผล

โครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
โทร ๐๔๓-๒๓๖๓๙๓ www.kkpao.go.th

-ก-

คำนำ

การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้สนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนสำหรับส่งเสริมศักยภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่น เป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเป็นการพัฒนาความเข้มแข็งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดการศึกษาเป็น ๓ รูปแบบ การพัฒนาการจัดการศึกษาในระบบ การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบ การพัฒนาการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการพัฒนาการจัดการศึกษาในแต่ละด้านนักเรียนเป็นผู้เลือกเรียนตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของตนเอง ครอบคลุมครบถ้วนทั้งสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้นำเงินงบประมาณไปบริหารจัดการด้านจัดการศึกษาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และความต้องการของนักเรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในผลสำเร็จของงาน และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนในโรงเรียน

ทำนนี้ใคร่ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ให้การสนับสนุนและมองเห็นความสำคัญของการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงาน และขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน นักเรียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทั้ง ๘ แห่ง ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในการติดตามและประเมินผลโครงการดังกล่าวสำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงได้นำเสนอรายงานผลการติดตามฯ ต่อผู้บริหารฯ และเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้รับทราบ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารรายงานผลการติดตามฯ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ หรือส่วนราชการ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
สิงหาคม ๒๕๖๕

-ข-

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ก

สารบัญ

ข

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ค

บทที่ ๑ บทนำ

๑

๑.๑ หลักการและเหตุผล

๑

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการติดตาม

๒

๑.๓ ขอบเขตการติดตามและประเมินผล

๒

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๒

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

๒

บทที่ ๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๔

๒.๑ ความหมายเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

๔

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

๕

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา

๑๐

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

๑๗

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

๑๘

๒.๖ บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

๑๙

บทที่ ๓ วิธีการติดตามและประเมินผล

๒๔

๓.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

๒๔

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล

๒๔

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๒๔

๓.๔ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒๕

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๒๕

๓.๖ การนำเสนอ

๒๕

บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๔
	๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๔
	๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๔
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๗
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	๓๓
	๕.๑ สรุปผลข้อมูลทั่วไป	๓๓
	๕.๒ การอภิปรายผล	๓๔
	๕.๓ สรุปผลการติดตามฯ	๓๕
	๕.๔ แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	๓๖
	๕.๕ ข้อเสนอแนะ	๓๖
	บรรณานุกรม	๓๘
	ภาคผนวก	

-ค-

บทสรุปผู้บริหาร

จากการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ ที่มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรสำหรับใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อให้ทราบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ด้านการเรียนการสอนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทราบรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการ และทราบผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๘ แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนพระยีนวิทยาการ, โรงเรียนพิศาลปัญญวิทยา, โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์, โรงเรียนโนนหันวิทยายน, โรงเรียนมัธยมหนองเขียด, โรงเรียนสัชมุกศึกษา, โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม และ โรงเรียนศรีเสมาวิทยาเสริม

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือ นักเรียน,ครู,บุคลากรทางการศึกษา, กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการครั้งนี้ใช้วิธีแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่าง นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน ๒๔๑ ราย

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งหมด ๒๔๑ ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๘๐ เพศชาย จำนวน ๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๐ มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี และ ๔๑-๕๐ ปี จำนวนมากที่สุด ๖๐ ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙๐ รองลงมาอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๔๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๓ อายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๓๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๕ และ อายุระหว่าง ๖๑-๗๐ ปี จำนวน ๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๒ ส่วนใหญ่จะเป็นครู จำนวน ๑๔๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๘ รองลงมาเป็นนักเรียน จำนวน ๔๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๐ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๒ กรรมการสถานศึกษา จำนวน ๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๐ และเป็นผู้ปกครอง/ชุมชน จำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๘ การศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวน ๑๑๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๔ รองลงมาจบสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๗๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๔ และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๓๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑๘ ระยะเวลาในการทำงานในสถานศึกษา/เรียน มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๔๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๔ รองลงมาระยะเวลาทำงานตั้งแต่ ๒-๕ ปี จำนวน ๗๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๑ และน้อยกว่า ๒ ปี มีจำนวน ๒๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๖

สรุปผลการติดตาม

จากการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๘ แห่งที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า

ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นอย่างหลากหลายและมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เป็นไปแนวทางเดียวกันในส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนจะเลือกเรียนในส่วนที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนเองซึ่งทำให้นักเรียนมีความรู้ มีประสบการณ์สอดคล้องเหมาะสมกับช่วงวัยและพัฒนาการของผู้เรียน ครูมีความรู้ ความสามารถที่มุ่งเน้นการพัฒนาการของผู้เรียน ครูและผู้เรียนยังสามารถพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนการสอนเพื่อให้การศึกษาทันสมัย เพื่อเพิ่มความรู้ทักษะ ในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้นและยังเน้นคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต อดทนมีระเบียบวินัย ควบคู่กับการจัดการการสอนในโรงเรียน พร้อมจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความพร้อมรวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบในการเรียน โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย และเหมาะสมกับผู้เรียน มีการวางแผนในการพัฒนา และนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ได้นำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการศึกษาเพื่อให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน มีการพัฒนาฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสื่อช่วยในการเรียนการสอน มีการกระจายอำนาจให้กับผู้ดูแลในแต่ละกลุ่มสาระ เพื่อพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนการเลือกเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนชอบที่มีหลายรูปแบบและเน้นการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์อย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน หรือความถนัดและสถานศึกษายังจัดประชุมอบรมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้บริหารท้องถิ่น ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ได้อย่างถูกต้องในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า โรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา ในรูปของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน/บุคลากรทางการศึกษา ในการบริหารจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมให้ข้อมูลการสอดแทรกภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิชาเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น ในด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรม และอาชีพ มีการสร้างเครือข่ายของชุมชน เอาประสบการณ์ที่หลากหลายของชุมชน มาช่วยในการบริหารจัดการรวมทั้งการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ให้ความร่วมมือในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการที่มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากบุคคลภายนอก หน่วยงาน หรือผู้นำชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ร่วมเสนอความคิดเห็นอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์กับโรงเรียน และนักเรียน ที่จะเติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพในอนาคต คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ตามกรอบ ที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ และมีความเสียสละสามารถเป็นตัวแทนได้ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

จากการติดตามและประเมินผลโครงการส่วนของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา, ครู, บุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้ อาจเนื่องจากสถานศึกษามีบุคลากรครู ที่มีความรู้ความสามารถ และมีจำนวนเพียงพอ จึงทำให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตัวเองตามความสนใจ ศักยภาพ และมีความเหมาะสมให้นักเรียนในระดับชั้นต่างๆ ทางโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง โดยอาจใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกหลายๆ ลักษณะ ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเน้นการพัฒนาเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตามความต้องการของนักเรียน เน้นพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จึงทำให้เกิดการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเมื่อเกิดปัญหาในชั้นเรียน ควรจัดการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มแสดงความคิดเห็นจนกว่าคำตอบจะเป็นไปในทางเดียวกัน ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีจำนวนเพียงพอ โดยเริ่มจากครูจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพครูมีประสบการณ์จากวิชาชีพนั้นๆ ครูมีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับวิชาที่สอน มีการจัดแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ แยกเป็นแต่ละด้านตามสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานจะครอบคลุมทั้งวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ดนตรี กีฬา และศิลปะ ส่วนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมมุ่งสู่ด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านดนตรี ด้านศิลปะ และมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับประเทศไทย ๔.๐ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงบประมาณ และครูมีจำนวนเพียงพอ สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมที่แสดงออกที่หลากหลาย โดยเน้นคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน มีระเบียบวินัย และภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของตน และนักเรียนเลือกเรียนในด้านที่ตนเองชอบและถนัด เหมาะสมกับช่วงวัยการพัฒนาการของผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งอาคารเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน

จากการติดตามและประเมินผลโครงการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนถึงผู้นำชุมชน และองค์กร หรือหน่วยงานอื่นเข้ามาร่วมบริหารจัดการเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับจัดการศึกษาตลอดชีวิตในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิชาการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง เพื่อสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายให้กับนักเรียนที่สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครอง/ชุมชน ครู บุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นการจัดให้มีเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการติดตามและประเมินผลในครั้งนี้ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีงบประมาณถัดไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร, ครู, บุคลากรทางการศึกษา, กรรมการสถานศึกษา

๑. หลักสูตรการจัดการศึกษาในระบบของกรมฯ ไม่ควรกำหนดรายวิชาให้โรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละแห่ง
๒. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นโครงการที่ดีมาก สามารถตอบสนองกิจกรรม/การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี
๓. เป็นโครงการที่สามารถพัฒนาทักษะการทำงานของนักเรียนได้เป็นอย่างดีควรดำเนินการให้ต่อเนื่อง
๔. ควรมีการสำรวจความต้องการด้านการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี ใช้คำถามปลายเปิด ทำผลการสำรวจมาอภิปรายในห้องประชุมครู-กรรมการสถานศึกษา-ผู้ปกครอง
๕. ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทั้ง ๔ กรอบ คือ การจัดการศึกษาในระบบ การจัดการศึกษานอกระบบ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย และการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็ง ของ คณะกรรมการสถานศึกษา
๖. ควรมีการร่วมมือกับเครือข่ายชุมชนสถาบันให้มากยิ่งขึ้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๙ ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและตามความต้องการภายในท้องถิ่นนั้นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐโดยคำนึงถึงสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการจัดการศึกษาของชาติและคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓ หมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษาส่วนที่ ๒ การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา ๔๑ กำหนดให้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น” โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น ๓ รูปแบบได้แก่การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปัจจุบันนี้้องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดโดยมีมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและชุมชนแล้วยังมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับต่างๆในท้องถิ่นมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาการพัฒนาอาชีพของประชาชนและเยาวชนในท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นอีกทั้งยังถือเป็นพันธะทางสังคมในท้องถิ่นนั้นๆการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นถือเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ในท้องถิ่นที่เกิดจากการกำหนดรูปแบบการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเยาวชนในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด ๒๐ โรงเรียน เป็นการบริหารของนายกองค์การส่วนบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น อยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๒ การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะมาตรา ๑๗ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๖ ให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ข้อ ๖ การจัดการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการศึกษาเต็มศักยภาพ และตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น(SBMLD) โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๓ รูปแบบ การจัดการศึกษาในระบบ การจัดการศึกษานอกระบบ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ตั้งงบประมาณให้การสนับสนุนโรงเรียนในสังกัดฯ จำนวน ๒๐ แห่ง ทุกปี ซึ่งจะต้องจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงตามทันกระแสโลกาภิวัตน์โดยให้เด็ก เยาวชน มีศักยภาพและอัจฉริยภาพและมีความรู้ความสามารถในการนำไปใช้ประกอบอาชีพควบคู่กับการเรียนในโรงเรียน

ได้ร่วมทั้งการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยทั้งทางด้านอุปกรณ์ทางการศึกษาให้มีความพร้อมใน
ทุกๆ ด้าน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการติดตาม

- ๑.๒.๑ เพื่อให้ทราบสภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา
- ๑.๒.๒ เพื่อให้ทราบรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- ๑.๒.๓ เพื่อให้ทราบการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน กรรมการ
สถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

๑.๓ ขอบเขตการติดตามและประเมินผล

- ๑.๓.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน กรรมการ
สถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- ๑.๓.๒ ขอบเขตพื้นที่กำหนด คือ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๘ แห่ง
คือ โรงเรียนพิศาลปัญญวิทยา โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ โรงเรียนโนนหันวิทยายน โรงเรียนสีชมพูศึกษา
โรงเรียนมัธยมหนองเขียด โรงเรียนศรีเสมาวิทยาเสริม โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม โรงเรียนพระยีนวิทยาการ
- ๑.๓.๓ ในเชิงระยะเวลา คือ ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาและ
ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ขอนแก่น ระหว่างเดือน มกราคม – สิงหาคม ๒๕๖๕

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑.๔.๑. ทราบสภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา
- ๑.๔.๒ ทราบรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา
- ๑.๔.๓ ทราบถึงผลการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา
ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- ๑.๔.๔ มีข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา
ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

การเรียนรู้ ด้านผู้เรียน หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม
เน้นการปฏิบัติจริง การพัฒนา กระบวนการคิด และมีอิสระในการเรียนรู้ ตามความถนัดและความสนใจด้วย
วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ได้

สื่อในการเรียนการสอน คือ ตัวกลางซึ่งมีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนมีหน้าที่เป็นตัวนำ
ความต้องการของครูไปสู่ตัวนักเรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็วเป็นผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตาม
จุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสื่อการสอนได้นำไปใช้ในการเรียนการสอนตลอดและยัง
ได้รับการพัฒนาไปตามการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง นักการศึกษา
เรียกชื่อการสอนด้วยชื่อต่างๆ เช่น อุปกรณ์การสอน สื่อทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีการศึกษา สื่อการเรียนการสอน
สื่อการศึกษา เป็นต้น

ภูมิปัญญาของท้องถิ่น คือ ความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายายญาติพี่น้องหรือผู้มี
ความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่างๆ ความรู้เหล่านี้สอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่ มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่และผู้มีพระคุณ
มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่นรู้จักช่วยเหลือแบ่งปันข้าวของของตนให้แก่ผู้อื่นความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่มี
คุณธรรม สอนให้คนเป็นคนดีสอนให้คนเคารพธรรมชาติ รู้จักพึ่งพาอาศัยธรรมชาติโดยไม่ทำลายให้เคารพสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์ และคนที่ล่วงลับไปแล้ว

การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม
ในการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของชุมชน

พฤติกรรมการเรียนรู้ คือ เป็นพฤติกรรมที่อาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับระบบ
ประสาท ต้องมีความสามารถในการจำ ทำให้มีการเรียนรู้ได้มากขึ้น

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการดำเนินงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผลตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. ความหมายเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
๒. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
๓. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
๔. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
๕. บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒.๑ ความหมายเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากหน่วยงานต้นสังกัดไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน (School Council หรือ School Board) ซึ่งประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากรและวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

หลักการสำคัญของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

๑. หลักการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา(Decentralization)เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดไปยังโรงเรียนให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาเด็ก

๒. หลักการมีส่วนร่วม(Participation or Collaboration or Involvement)เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา การที่เปิดโอกาสบุคคลต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

๓. หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People)ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำหลากหลายทั้งวัดและองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมา มีการร่วมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความเจริญต่าง ๆ ก้าวไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยหน่วยงานส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

๔. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing)ในระบบการศึกษาทั่วไปโรงเรียนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจได้อย่างแท้จริงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นได้หลายวิธีการ หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการ

ดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่ต่างกันไป แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างกำหนดมาจากหน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัดไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

๕. และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล(Check and Balance)หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัดมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน เมืองศรีนครินทร์ ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้รับอิทธิพลมาจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ประสบผลสำเร็จโดยมีหลักการ วิธีการ และกลยุทธ์ ในการทำให้องค์กรการมีประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้ผลการปฏิบัติงานสูงขึ้น มีคุณภาพสร้างกำไร และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น โดยเน้นให้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมและมอบอำนาจให้มีการตัดสินใจเบ็ดเสร็จที่สาขา หรือหน่วยงานย่อยในประเทศหรือเมืองต่างๆ ในวงการศึกษามิเชลล์และประเทศต่างๆได้แสวงหานวัตกรรมมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรจนกระทั่งปี ค.ศ.๑๙๘๐ เป็นต้นมาการศึกษาพบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้น ต้องปรับปรุงกระบวนการ โดยมุ่งปรับระบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเสียใหม่ มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น และให้โรงเรียนบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากแนวคิดในเรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาแล้ว ยังเกิดกระแสเรื่องการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (Shared -Decision Making Movement) ขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันและ ในช่วงปลายทศวรรษที่ ๑๙๘๐ ได้มีการใช้วิธีการและกระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นแห่งแรก แล้วแพร่หลายไปยังประเทศอื่นๆ ทั่วทุกภูมิภาคของโลก ขอบข่ายหรือภารกิจในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management Tasks)

กล่าวได้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School - Based Management : SBM) หมายถึง แนวคิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากที่สุด

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมี ๔ รูปแบบ ได้แก่

- ๑) รูปแบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administration Control SBM)
- ๒) รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control SBM)
- ๓) รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control SBM)
- ๔) รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional Community Control SBM)

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

แนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นแนวความคิดพื้นฐานเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development: SBMLD) มีจุดเริ่มต้นจากแนวคิดที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องนำไปสู่การเป็นคนดี มีอาชีพสุจริต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” ทั้งสังคมไทยและสังคมโลก ไม่ใช่เป็นการจัดการศึกษาไปเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวเพราะโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์แต่ละคนจะมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพที่ต่างกันการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับหลักธรรมชาติในความแตกต่างกันของมนุษย์ เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่ตั้งอยู่บนฐานความคิดที่ว่า “มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพไม่แตกต่างกัน” หากได้รับการพัฒนาเหมือนกัน ก็จะมีความเป็นเลิศในด้านที่ได้รับการพัฒนานั้นได้การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสู่

ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวยังเป็นการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านวิชาการแต่เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น โดยไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่น ๆ ทำให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและถูกบังคับให้เรียนรู้เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก หรืออาจเป็นไปได้ยาก เท่ากับเป็นการทำร้ายกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ เพราะกลุ่มผู้เรียนเหล่านี้จะไม่มีความเป็นเลิศในด้านใดทั้งสิ้นเลย เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วและไม่มีโอกาสได้เรียนต่อก็จะไม่มีความรู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ กลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ประกอบกับผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มักไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ดังนั้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของตนเอง เพื่อที่จะได้ทำการพัฒนาให้มีความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลสู่ความเป็นเลิศต่อไป

นอกจากนี้ โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีทรัพยากรสำหรับใช้ในการจัดการศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ใช้ทรัพยากรดังกล่าวอย่างไม่คุ้มค่า กล่าวคือโรงเรียนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จัดการศึกษาในระบบแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งๆ ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ ให้สิทธิแก่สถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ จึงควรใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้ เด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ (๑) โดยการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่หรือเมืองอุตสาหกรรม ไม่ต้องทิ้งให้เด็กและคนชราอยู่ในท้องถิ่นตามลำพังครอบครัวขาดความอบอุ่น ชุมชนท้องถิ่นขาดความเข้มแข็ง ไม่มีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้

หลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

๑) หลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อันจะทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง

๒) หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดีมีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข โดยอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่หรือเมืองอุตสาหกรรม ทำให้ครอบครัวอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

รูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

เนื่องจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดี มีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข ครอบคลุมอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ได้แก่

๑. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขทางการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสโดยศึกษาจากบุคคลประสบการณ์สังคม สภาพแวดล้อมสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for education)

การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคนเป็นพันธกิจที่ต้องอาศัย การมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากรัฐต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการจัดการศึกษาที่ต้องครอบคลุม ทุกช่วงวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สนองความต้องการและ จำเป็นของแต่ละบุคคลและสนองยุทธศาสตร์ชาติและความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐจึงต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการ จัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่างๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ตามความพร้อมเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาที่สำคัญสามประการคือ เป็น การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและ กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดแนวทาง การจัดการศึกษาของชาติไว้ในหมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา ตั้งแต่มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๓๐ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน/ประสบการณ์การเรียนรู้ยึดหลัก ดังนี้

๑. ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ดังนั้นจึงต้องจัดสภาวะแวดล้อม บรรยากาศรวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับคามถนัดและความสนใจ เหมาะสมแก่วัย และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และเป็นการเรียนรู้กันและกัน อันก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยการประสานความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง บุคคล ชุมชนและทุกส่วนของสังคม

๒. ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การเรียนการสอนมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มุ่งปลูกฝังและสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน

โดยเน้นความรู้ คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและบูรณาการความรู้ในเรื่องต่างๆ อย่างสมดุลรวมทั้งการฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

๓. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการรู้จักประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

๔. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

๕. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

กระบวนการเรียนรู้

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

๒. ให้มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

๓. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

๔. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

๖. ผู้เรียนและผู้สอนเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

๗. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของรัฐและสถานศึกษาต่างๆ ดังนี้

๑. รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

๒. ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

๓. ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำ สารของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๔. หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ต้องมีลักษณะหลากหลายเหมาะสมกับแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล สารของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ วิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

๕. ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้เลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการพัฒนาระหว่างชุมชน

๖. ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียง เท่าทัน และเป็นสุข การศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้มีทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอก โดยยึดหลักความพอประมาณ ที่เป็นความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและมากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการตัดสินใจที่มีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน พากเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นกับนโยบายการศึกษาของชาติ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่สนองตอบนโยบายการจัดการศึกษาของชาติซึ่งปรากฏตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพความเคารพ กฎหมายความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษามรดกวัฒนธรรม

ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและ
ความรู้อันเป็นสากลการกีฬาอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จัก
พึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบคือการศึกษาระบบการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย

- (๑) การศึกษาระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษาหลักสูตรระยะเวลา
ของการศึกษาการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน
- (๒) การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ
วิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษาการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จ
การศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ
ของบุคคลแต่ละกลุ่ม
- (๓) การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพความ
พร้อมและโอกาสโดยศึกษาจากบุคคลประสบการณ์สังคมสภาพแวดล้อมสื่อหรือแหล่งความรู้สถานศึกษาอาจ
จัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ใน
ระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตามรวมทั้ง
จากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัยการฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ
เต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม
ของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมได้แก่ครอบครัวชุมชน
ชาติและสังคมโลกรวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๒) ความรู้ทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์
เรื่องจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
- (๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรมการกีฬาภูมิปัญญาไทยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
- (๔) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- (๕) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึง
ความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๒) ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้
มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทาเป็น และรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์หอศิลป์สวนสัตว์สวนสาธารณะสวนพฤกษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการแหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิก ที่ดีของครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติ

มาตรา ๔๑ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความ พร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนและทุกฝ่าย การรวมพลังจากบุคคลต่าง ๆ ในสังคมร่วมแสดง ความคิดเห็น และกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป สถานศึกษากับ ชุมชนนั้นมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่อดีต แม้แต่ในปัจจุบันก็ยังคงมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน อีกทั้งจะต้องประสาน ร่วมมือกันจึงจะทำให้ปรัชญาการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษามากขึ้นซึ่งตรงกับหลักการของการบริหารงานที่จะเกิดประสิทธิภาพนั้น จะต้องให้เกิดความ ร่วมมือแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนั้นจะทำให้สถานศึกษาทราบความต้องการของท้องถิ่น และจะได้รับ การทำงานเข้าหากันอีกด้วย นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษายังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนจำเป็นต้องเข้ามามี ส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งสาเหตุสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ก็คือ ระบบการศึกษาของไทยยัง ไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคของการปฏิรูปการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้ปกครองชุมชน และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีมาตรฐาน ทัดเทียมนานาชาติ จากความสำคัญของการมีส่วนร่วมดังกล่าวจึงควรสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยในปัจจุบันชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางและ เป้าหมายของสถานศึกษา มีการเลือกตั้งตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการร่วมดำเนินการกับคณะครูและผู้บริหาร โรงเรียนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระตุ้น ส่งเสริมชุมชนเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาที่พัฒนาคนให้มีคุณภาพเต็ม ศักยภาพ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุขในโลกยุคปัจจุบันที่เรียกว่า ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเต็มไปด้วยข้อมูล ข่าวสารอย่างหลากหลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องใช้แนวคิดและวิธีการจัดการศึกษา รูปแบบใหม่ให้

ชุมชนในสังคมมีส่วนร่วม และรับผิดชอบการศึกษาที่เป็นการศึกษาตลอดชีวิต มีการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคล่องตัว และสามารถตัดสินใจในการดำเนินการในขอบเขตที่รับผิดชอบ (ธร สุนทรายุทธ, ๒๕๕๑)

การจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญมาก รัฐต้องปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐาน รวมทั้งให้กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารและจัดการภายในสถานศึกษาโดยต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับเป้าหมายและกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ซึ่งสถาบันพระปกเกล้า ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ได้แก่ การเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่าย การสร้างฉันทามติ ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น (Active Citizenship) การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา ๘๗ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๓) สอดคล้องกับการกำหนดทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้และยังส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างยั่งยืนในอนาคตโดยมีการให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจและได้กำหนดให้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาในอนาคต (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓)

ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ทางสถานศึกษาขาดการปรึกษาหารือกับชุมชนในการจัดทำแผนงาน มีงบประมาณดำเนินงานน้อยวัสดุครุภัณฑ์ให้บริการแก่ชุมชนไม่เพียงพอ และฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน เป็นต้น การบริหารสถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้รับการปฏิบัติน้อยกว่าการบริหารงานด้านอื่น และมีปัญหาอื่น ๆ ที่หลากหลาย เช่น ผู้ปกครองไม่สนใจการศึกษาของผู้เรียน ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ครูอาจารย์มีชั่วโมงสอนมาก ไม่มีเวลาให้บริการชุมชน แหล่งทรัพยากร ท้องถิ่นมีน้อย ผู้ปกครองในชุมชนมีรายได้ต่ำให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และขาดวัสดุครุภัณฑ์ในการเผยแพร่เกียรติประวัติของสถานศึกษา เป็นต้น ปัญหาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นปัญหาที่สมควรต้องเร่งแก้ไขโดยใช้กระบวนการทางการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ แต่การที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จึงควรดำเนินการจัดการบริหารการศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ให้เท่าเทียมกันจึงจะแก้ปัญหาที่กล่าวมาแล้ว เช่น การบริหารงานวิชาการเป็นการจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ มีความคิด และเป็นคนดี หรือพัฒนาคน ให้เป็นคนที่มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการบริหาร งานอีก ๔ ด้านมาช่วยด้วย เช่น การบริหารงานธุรการ คือ จัดหาพัสดุครุภัณฑ์ จัดอาคารสถานที่ และอื่น ๆ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนคล่องตัวขึ้น การบริหารงานบุคคล ก็ต้องสรรหาครูที่มีคุณภาพมาสอน ต้องพัฒนาครูให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะครูต้องมีคุณภาพจึงจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้(หวน พินธุพันธ์, ๒๕๕๔) เพราะฉะนั้นการส่งเสริมให้ทุกส่วนของสังคม คือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูปสอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑ ที่ว่าคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มุ่งเน้นใน ๓ ด้านหลัก คือ ๑) ด้านคุณภาพ ได้แก่ คุณภาพครู คุณภาพแหล่งเรียนรู้ คุณภาพการศึกษา คุณภาพการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจและมีหลักธรรมาภิบาล ๒) ด้านโอกาส ได้แก่ คนไทยทุกคน ทุกกลุ่ม

ทุกประเภท ได้เข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ๓) ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑) อีกทั้งคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มี ๙ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ในนโยบายที่ ๖ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมและการกระจายให้ทั่วถึง (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๗) ส่วน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากผู้แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนได้รับการแต่งตั้ง ให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สถานศึกษา เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากสถานศึกษาสู่ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม รับผิดชอบ ในกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรชุมชนอื่น ๆ ให้การสนับสนุน ให้ความร่วมมือ แก้ปัญหาและพัฒนา ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ที่เน้นให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของชุมชน สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้เกิดบทบาทความร่วมมือใน การบริหารจัดการสถานศึกษาทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (ชินภัทร ภูมิรัตน, ๒๕๕๕)

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน ๙ คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

๑. ประธานกรรมการ
๒. กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน ๑ คน
๓. กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน ๑ คน
๔. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน ๑ คน
๕. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ คน
๖. กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน ๑ คน
๗. กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จำนวนหนึ่งรูปหรือ หนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวน สองรูป หรือสองคน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่
๘. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและจำนวนหกคนสำหรับ สถานศึกษาขนาดใหญ่

๙. ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการคุณสมบัติของคณะกรรมการการสถานศึกษาและ ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

๑. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์
 ๒. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
 ๓. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 ๔. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้ กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 ๕. ไม่เป็นคู่สัญญากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษานั้น ประธานกรรมการและกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ อีกก็ได้แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้
- นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑. ตาย

๒. ลาออก

๓. คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ ทำให้เสื่อมเสียต่อสถานศึกษาหรือหย่อนความสามารถ

๔. ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๓ หรือ ๔ พ้นจากการเป็นภิกษุ เฉพาะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ดำเนินการสรรหา เลือก และแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการแทนภายใน ๙๐ วัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึง ๑๘๐ วัน จะไม่ดำเนินการก็ได้ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งแทนตน อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. กำกับกำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆของสถานศึกษา

๓. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษากำหนด

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคล

๑. มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษาและส่งเสริมให้มีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

๒. ให้ขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา

บทบาทกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีทุกโรงเรียนโดยให้มีจำนวนแตกต่างกันไปตามขนาดที่นับจากจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนั้นและกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง เพื่อกำกับและส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้

หน้าที่ข้อ ๑ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาและทำความเข้าใจในความมุ่งหมายหลักการของบริหารจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชน/ท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา

๓. กำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านวิชาการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรม

๔. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๕. กำหนดให้สถานศึกษา จัดทำธรรมนูญโรงเรียน

หน้าที่ ข้อ ๒ ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
๒. พิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาของสถานศึกษา
๓. พิจารณาถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการหรือ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม งาน/โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
๔. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

หน้าที่ ข้อ ๓ ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. พิจารณาความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. พิจารณาความถูกต้องความสมบูรณ์ของสาระการเรียนรู้และความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
๔. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา

หน้าที่ ข้อ ๔ กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดแผนการกำกับและติดตามร่วมกับสถานศึกษา ได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา
๒. ดำเนินการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

๓. ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษาและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนและมีวิธีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

หน้าที่ ข้อ ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. สถานศึกษาจัดทำข้อมูล สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้เรียนการคมนาคม สภาพทางเศรษฐกิจ
๒. สนับสนุนและจัดหาที่เรียนให้แก่เด็กในพื้นที่บริการได้เข้าเรียนในสถานศึกษาให้มากที่สุด
๓. จัดหาทุนการศึกษาอุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ แก่ผู้เรียนที่ขาดแคลน

หน้าที่ ข้อ ๖ พิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. สนับสนุนให้เด็กพิการ ได้มีการเรียนร่วมกับเด็กปกติ
๒. สอดส่อง ดูแลเด็กที่ได้รับการทูลถาม กตจี๋ ช่มเหง ล่วงละเมิดทางเพศ ใช้แรงงานเด็ก กักขัง ฯลฯ ให้ได้รับความช่วยเหลือและส่งไปขอรับบริการที่เหมาะสม
๓. สอดส่อง ดูแลเด็กที่มีความบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง
๔. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด
๕. สนับสนุน ส่งเสริมการทำงานร่วมกับ องค์การพิทักษ์สิทธิเด็ก

หน้าที่ข้อ ๗ เสนอแนะและมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารจัดการด้านวิชาการ

๑. มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของศึกษา
๒. มีส่วนร่วมในการจัดหาผลิตสื่อเพื่อพัฒนาการเรียน

ด้านการบริหารจัดการด้านงบประมาณ

๑. มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการบริหารใช้งบประมาณของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ
๒. มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินผล

หน้าที่ข้อ ๘ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิชาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสื่อสารจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติมีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. หารายได้ทรัพย์สินและทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อสนับสนุนจัดการเรียนการสอน
๒. ส่งเสริมและกำกับติดตามการใช้วิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น
๓. ส่งเสริมและกำกับติดตามเพื่อให้สถานศึกษากิจกรรมที่ศึกษาจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ พร้อมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสมและโอกาสอันสมควร

หน้าที่ข้อที่ ๙ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นมีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรและให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชน

หน้าที่ข้อ ๑๐ ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชนมีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
๒. เสนอแนะในการปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
๓. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาก่อนเผยแพร่ของสาธารณชน

หน้าที่ ข้อ ๑๑ แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควรมีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ประธานกรรมการสถานศึกษาแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการตามความเหมาะสมและความจำเป็นในแต่ละกรณี

การบริหารจัดการด้านวิชาการ

๑. มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของศึกษา
๒. มีส่วนร่วมในการจัดหาผลิตสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนการบริหารจัดการด้านงบประมาณ
๓. มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการบริหารใช้งบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ
๔. มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินผล

ลักษณะสำคัญของโรงเรียนที่บริหารงานแบบ(SBM)

๑. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียน
๒. ผู้บริหารมีการบริหารงานแบบเกื้อหนุน
๓. มีการพัฒนาทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง (Whole School Approach)
๔. ผู้นำมีการกระตุ้นบุคลากรในโรงเรียน
๕. การบริหารเชิงกลยุทธ์ เน้นการแก้ปัญหาได้ทันการ

๖. เน้นการทำงานเป็นทีม
๗. ผู้ปกครองมีส่วนในการสนับสนุนโรงเรียนอย่างเต็มที่
๘. ประเมินผลทั้งระบบ (Input , Process ,Output)

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

ความหมายการปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูป คือ การทำให้สิ่งที่เราเห็นว่าเป็นปัญหา ผิดไปจากสภาพที่เหมาะสมมาจัดรูปแบบใหม่ ดังนั้นการปฏิรูป จึงไม่ใช่ “การพัฒนา” ที่เป็นการทำสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ขาดอะไรที่ควรมีก็นำมาเติม ดังนั้นการปฏิรูป มักจะไม่มีทาง win-win ไปทุกฝ่ายมันจะต้องมีฝ่ายที่ได้ในบางเรื่อง เสียในบางเรื่องประเด็นจึงอยู่ที่ว่าการกระทำดังกล่าวมีเป้าหมายอย่างไรและจะส่งผลทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาวอย่างไร

การปฏิรูปการศึกษา คือ การปรับเปลี่ยนพัฒนาเพื่อให้การศึกษาสามารถสร้างคนดีให้กับสังคมและเป็นพลังในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติบนพื้นฐานของวัฒนธรรมและความเป็นไทยความก้าวหน้าของการปฏิรูประบบการศึกษาของภาครัฐ เชื่อว่าผลของการปฏิรูปจะทำให้ระบบการศึกษาของไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ประชากรไทยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่นกัน แต่ในบรรยากาศของการปฏิรูปดังกล่าว ก็ยังคงมีปัญหาคอขวดของการปฏิรูปอยู่บ้างบางประการซึ่งพอสรุปได้ คือ

๑. ปัญหาความล่าช้าในกระบวนการพิจารณาทางกฎหมาย โดยเฉพาะการจัดทำกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ตลอดจนร่าง พ.ร.บ. อีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบการศึกษาก็ยังไม่ได้มีการประกาศใช้

๒. ปัญหาในด้านการกำหนดนโยบายและแผนกล่าวคือในทางปฏิบัติแต่ละหน่วยงานจะกำหนดนโยบายและแผนเพื่อการปฏิบัติภารกิจของตนเอง โดยยึดถือ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติหรือร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบนโยบายกว้างๆในการดำเนินการถึงแม้จะยังไม่มีมีการประกาศใช้แต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องมีนโยบายเพื่อเป็นกรอบและแนวทางที่ชัดเจนและมีเอกภาพในการดำเนินการแต่ยังไม่มีแนวทาง ให้ดำเนินการที่ชัดเจน จึงเกิดความล่าช้าในการปฏิรูปในบางเรื่องให้เป็นรูปธรรม

๓. ปัญหาในด้านการนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ เช่น การจัดการศึกษาเฉพาะทางมีความก้าวหน้าในการนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างขั้นเตรียมการ

ปัญหาคอขวดที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเชื่อว่าภาครัฐก็คงทราบและตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดีและหาทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การปฏิรูประบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการปฏิรูประบบการศึกษาจะสร้างคุณภาพให้กับประชากรอย่างแน่นอนตามที่กล่าวมา การปฏิรูปคนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปด้วย นอกจากเราจะปฏิรูปคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อระบบการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ ผู้บริหาร การศึกษา ผู้เรียน รวมไปถึงบิดามารดา ผู้ปกครองแล้ว เห็นว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางอ้อมต่อระบบการศึกษาอีกด้วยอันได้แก่ สื่อมวลชน นักการเมือง ผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายผู้บังคับการ ผู้นำชุมชน นักเขียน นักร้อง นักแสดง ศิลปิน ผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งการปฏิรูปกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเช่นกัน เนื่องจากคนทุกกลุ่มในสังคมจะต้องสามารถมีส่วนร่วม ถ่ายทอดอิทธิพลอุดมการณ์ทางการศึกษาตามแนวทางที่ต้องการปฏิรูปให้กับเด็กๆ และเยาวชนของชาติอันจะเป็นการช่วยให้การพัฒนาทางการศึกษาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีพลังมากยิ่งขึ้น ดังนั้นเราจำเป็นต้องปฏิรูปกลุ่มคนเหล่านี้ด้วยหากเราต้องการให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปได้อย่างครอบคลุมและประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพของประชากรในชาติ

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ (Administrative management)

“การบริหารจัดการ” ในอดีตที่ผ่านมาระบบการจัดการของการผลิต และกิจกรรมต่าง ๆ ก็ดี ทางเศรษฐกิจ ทางการตลาดก็ได้มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น และไม่ต้องอาศัยระบบของการจัดการเช่นในปัจจุบันนี้ กระทั่งเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในโลก (ประมาณ ปี ค.ศ. ๑๘๘๐ เป็นต้นมา) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก อันมีผลทำให้เศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากตลอดจนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเริ่มเป็นที่ยอมรับและขยายตัวมากขึ้น มีการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ

คำว่า การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “administrare” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยความสะดวก (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรีสำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ

ส่วนคำว่า การจัดการ (management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหากำไร (profits) หรือกำไรสูงสุด (maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะถือเป็นวัตถุประสงค์หรือเป็นผลพลอยได้ (by product) เมื่อเป็นเช่นนี้จึงแตกต่างจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลาย (public services) แก่ประชาชน การบริหารภาครัฐทุกวันนี้หรืออาจเรียกว่าการบริหารจัดการ (management administration) เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้นเช่น การนำแนวคิดผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive Officer) หรือ ซีอีโอ (CEO) มาปรับใช้ในวงราชการ การบริหารราชการด้วยความรวดเร็วการลดพิธีการที่ไม่จำเป็น การลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการและการจูงใจด้วยการให้รางวัลตอบแทน เป็นต้นนอกเหนือจากการที่ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจเข้ามารับสัมปทานจากภาครัฐเช่น ให้สัมปทานโทรศัพท์มือถือ การขนส่ง เหล้า บุหรี่ อย่างไรก็ตามภาคธุรกิจก็ได้ทำประโยชน์ให้แก่สาธารณะหรือประชาชนได้เช่นกัน เช่นจัดโครงการคืนกำไรให้สังคมด้วยการลดราคาสินค้า ขายสินค้าราคาถูกหรือการบริจาคเงินช่วยเหลือสังคม เป็นต้น

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่

๑. การกระจายอำนาจให้โรงเรียนอย่างแท้จริง
๒. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
๓. การพัฒนาบุคลากร
๔. การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร
๕. ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ
๖. วิสัยทัศน์ร่วมที่ชัดเจน
๗. การให้รางวัลอย่างเหมาะสม

ปัญหาสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานคือ

๑. ต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงนาน
๒. คณะกรรมการไม่มีความสามารถและไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่
๓. โรงเรียนไม่ได้รับการกระจายอำนาจอย่างเต็มที่และมักไม่ให้ความสำคัญเรื่องการเรียนรู้การสอนและผล
การเรียนรู้เท่าที่ควร

หลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

๑. หลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอันจะทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆได้อย่างแท้จริง

๒. หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพหรืออัจฉริยภาพของผู้เรียน

การจัดการศึกษาตลอดชีวิตของโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้โรงเรียนในสังกัดเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นคนดีมีอาชีพสุจริตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุขโดยอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่หรือเมืองอุตสาหกรรมทำให้ครอบครัวอบอุ่นและชุมชนเข้มแข็งสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

๒.๖ บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

โครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๔๖ มีโครงสร้างประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ถือตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัด ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งแต่ละจังหวัด สามารถมีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ตามจำนวน ๒๔,๓๐,๓๖,๔๒,๔๘ คน ตามลำดับและฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งจังหวัด และรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้ง ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ตามเกณฑ์กฎหมายกำหนดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถแต่งตั้งที่ปรึกษาและเลขานุการรวมกันได้ไม่เกิน ๕ คน โดยมีข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ช่วยเหลือในการนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๖มีหน้าที่ดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ตามมาตรา ๔๕) และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ (ตามมาตรา ๑๗) ภายใต้บังคับ มาตรา ๑๖ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองได้ และประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดเพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีพื้นที่ทับซ้อนกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีภารกิจอำนาจหน้าที่มากมายหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งด้านการบริหารจัดการและการสนับสนุน การปฏิบัติการกิจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

โครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่เดียวกันกับจังหวัดขอนแก่น มีอัตราการขยายตัวของพัฒนาค่อนข้างมากโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจสูงจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการค้าและการบริการมากขึ้น โดยใช้ปัจจัยความได้เปรียบในด้านแรงงานการเป็นศูนย์รวบรวมวัตถุดิบการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและความพร้อมในด้านปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนความพร้อมในด้านของสถาบันการเงินที่จะให้การสนับสนุนในขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจภาคการเกษตรนั้น ถึงแม้ว่าจะเป็นแหล่งที่มาของรายได้หลักของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัดก็ตาม แต่ก็มีอัตราการขยายตัวในลักษณะถดถอยโดยมีแนวโน้มที่จะลดความสำคัญและบทบาทลง ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตในภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะอาศัยธรรมชาติเป็นหลักซึ่งมีความแปรปรวนสูงในขณะเดียวกันแรงงานภาคเกษตรก็มีจำกัด เนื่องจากส่วนใหญ่จะเคลื่อนย้ายแรงงานออกไปสู่นอกภาคการเกษตรมากขึ้นในด้านสังคมจะพบว่าตามชุมชนมีความหนาแน่นขึ้นและเริ่มมีแนวโน้มของการเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นโดยมีประชากรเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ชนบทประชากรเริ่มจะลดน้อยลงตามลำดับโดยส่วนใหญ่จะเป็นวัยเด็กและผู้สูงอายุ นอกจากนี้ในส่วนการส่งเสริมและสนับสนุนโดยภาครัฐ จะพบว่าได้มีการจัดตั้งส่วนราชการต่างๆเพิ่มขึ้นตามลำดับเพื่อรองรับการขยายตัวของความเจริญในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันนี้มีส่วนราชการต่างๆ ทั้งระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น ประมาณ ๒๕๐ หน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ในการให้การส่งเสริมและสนับสนุนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในอนาคตต่อไป โดยโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๔๒ คน ประกอบด้วย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒ คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฝ่ายบริหาร มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในจังหวัด ทำหน้าที่บริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง จำนวน ๓ คน มีเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ คน และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๔ คน แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๓ สำนัก ๘ กอง และหน่วยตรวจสอบภายใน ได้แก่ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ สำนักช่าง สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กองคลัง กองพัสดุและทรัพย์สิน กองกิจการขนส่ง กองการเจ้าหน้าที่ กองสาธารณสุข กองการท่องเที่ยวและกีฬา หน่วยตรวจสอบภายในและโรงเรียนในสังกัด ๒๐ โรงเรียน ดังนี้ (๑) โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว (๒) โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม (๓) โรงเรียนบ้านคูขาด (สถิตย์อุปลัมภ์) (๔) โรงเรียนแท่นศิลาพิทยศึกษา (๕) โรงเรียนศรีเสมาวิทยาเสริม (๖) โรงเรียนพิศาลปัญญวิทยา (๗) โรงเรียนข้าสูงพิทยาคม (๘) โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย (๙) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ (๑๐) โรงเรียนพุดพิทยาคม (๑๑) โรงเรียนโคกสูงประชาสรรค์ (๑๒) โรงเรียนโนนหันวิทยายน (๑๓) โรงเรียนสีชมพูศึกษา (๑๔) โรงเรียนมัธยมหนองเขียด

(๑๕) โรงเรียนพระยีนวิทยาการ (๑๖) โรงเรียนเปรมติณสูลานนท์ (๑๗) โรงเรียนนาจ้ววิทยาสรรค์ (๑๘) โรงเรียน
ชัยสมบุญพิทยาลัย (๑๙) โรงเรียนโนนโพธิ์วิทยาคมและ (๒๐) โรงเรียนบ้านบะแค

การจัดการเรียนการสอนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ และเอกชนจำนวน โดยมี สถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพระดับประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งม
ีความพร้อมด้านบุคลากรทางการศึกษาและสถานที่ ทำให้นักศึกษาจากภายในประเทศและจากต่างประเทศสนใจ
เข้ารับการศึกษามากขึ้น มีสถานศึกษาของภาครัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต
๑-๕ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ขอนแก่น มีความรับผิดชอบใน ๓ ประการ คือ ความรับผิดชอบทางกฎหมาย เพราะเป็นอำนาจหน้าที่ของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดการศึกษา ประการที่ ๒ ความรับผิดชอบทางสังคม ที่จะต้องทำหน้าที่ในการ
ดูแลบุตรหลานและสมาชิกของชุมชน ต่อประชาชน ประการที่ ๓ เป็นความรับผิดชอบทางการเมือง ตามนโยบายที่
เคยให้กับประชาชนของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นคือ การให้การศึกษาที่ดีแก่ประชาชน ภายใต้
เงื่อนไขและข้อจำกัดในการจัดการศึกษา คือ ไม่สามารถที่จะเลือกรับเด็กนักเรียนได้ด้วยฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัว ความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจและสมอง และเด็กในโรงเรียนทุกแห่งส่วนมากจะอยู่ในเขตบริการ จึง
เป็นภาวะจำยอม ทำให้ไม่มีสิทธิเลือกเด็กนักเรียน ทำให้โรงเรียนเต็มไปด้วยความหลากหลาย จากสภาพของการ
ไม่มีสิทธิเลือกเด็กนักเรียน จึงมีโอกาสดังต้องรับเด็กนักเรียนที่มีโอกาสเสี่ยงสูง ซึ่งเป็นเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อ
ปัญหาเสพติด ปัญหานักเรียนไม่เข้าห้องเรียนทำให้มีผลการเรียนที่ไม่ดี

ปัญหาและความต้องการด้านการจัดการศึกษาประชาชนในพื้นที่ผู้ปกครองและนักเรียน มีความ
ต้องการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคุณครูของลูกสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนรับทราบข้อมูลของลูกเวลาอยู่ที่
บ้านและต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมและจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียน
คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหาช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุดรวมถึงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายสติปัญญา
อารมณ์สังคมของนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์กล้าแสดงความสามารถตามความถนัดของตนเอง
การนำสื่อและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย และ
ต้องการให้นักเรียนมีห้องเรียนสะอาดถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก จัดสถานที่ให้เป็น
ระเบียบสวยงาม จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนตลอดจนส่งเสริม
ให้นักเรียนรักธรรมชาติ มีห้องคอมพิวเตอร์เหมาะสมเพียงพอสำหรับนักเรียนและเน้นความปลอดภัยของนักเรียน
เป็นสำคัญขณะอยู่โรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนา
ศูนย์การเรียนอาเซียนศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จัดหา
ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยจัดหาอาหารกลางวัน จัดหาบริการรับ-ส่ง พัฒนาคุณภาพข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศด้าน
คอมพิวเตอร์ ฟุตบอล พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต ห้องสมุดของโรงเรียน ปรับปรุงอาคารเรียนตามแบบแปลน
มาตรฐานอาคารโรงเรียนที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับศักยภาพของ
ผู้เรียนและบริบทของชุมชนท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ โดยมีการพัฒนาหลักสูตรให้หลากหลายสอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้เรียน อาทิเช่น การจัดการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ควบคู่หลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ในโรงเรียนสัสมพุศึกษา โรงเรียนโนนหันวิทยายน โรงเรียนพระยีนวิทยาการ โรงเรียนพิศาลปัญญวิทยา
และโรงเรียนศรีเสมาวิทยาเสริม รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น อาทิ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการให้กับสถานศึกษาในสังกัดและหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องกำหนดให้เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้มีความ

ปลอดภัยสวยงาม พัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ส่งเสริมศักยภาพนักเรียนด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและวิชาการของนักเรียน เพื่อสนับสนุนความสามารถนักเรียนในสังกัดให้มีชื่อเสียงเป็นวงกว้างทั้งในภูมิภาคและระดับประเทศ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้รับการถ่ายโอนสถานศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๐ แห่ง เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา จำนวน ๒ แห่ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๑ โรงเรียน และโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๗ โรงเรียนซึ่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่นเพียง ๑ โรงเรียน และกระจายอยู่อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น รวม ๑๒ อำเภอ ได้แก่ อำเภอน้ำพอง อำเภออุบลรัตน์อำเภอเขา สวนกวาง อำเภอกระนวน อำเภอบ้านฝาง อำเภอโคกโพธิ์ไชย อำเภอพล อำเภอหนองสองห้อง อำเภอชนบท อำเภอพระยืน อำเภอชุมแพ และอำเภอสีชมพู ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.๒๕๔๒ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทั้งความรู้ในเรื่องวิชาการและความรู้เท่าทันต่อโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาพัฒนาและส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมความรู้และพัฒนาทักษะในการสอนให้มีความสำคัญกับการศึกษา การอบรมการประชุมสัมมนาอันจะเป็นการเพิ่มทักษะในการสอน นอกจากนี้ยังปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนา รูปแบบการบริหารงานภายในให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับภาระงานด้านการศึกษาที่เพิ่มขึ้น อาทิ การปรับโครงสร้างองค์กร การปรับและมอบอำนาจในการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลด้านการศึกษาให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา การจัดตั้งชมรมผู้บริหารและครูในสถานศึกษา พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารการศึกษาและการเรียนการสอนและการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แหล่งข้อมูลศูนย์ข้อมูลศูนย์การศึกษาต่างๆ และพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา อันจะเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษา

ภารกิจในการจัดการศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสถานศึกษาในสังกัด ได้มีการจัดทำโครงการจัดหาสื่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการและเป็นสื่อกลางสร้างความอบอุ่นให้กับครอบครัว และลดภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องกวดวิชาและเรียนพิเศษให้กับผู้ปกครองในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาในพื้นที่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา คุณภาพชีวิต และการเรียนรู้แก่เด็กในระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในเขตจังหวัดขอนแก่นเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา คุณภาพชีวิต และการเรียนรู้แก่ประชาชน เด็กและเยาวชนในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยการพัฒนาห้องสมุดประชาชน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย และตลอดชีวิตของประชาชน เด็กและเยาวชนในเขตจังหวัดขอนแก่น การส่งเสริม สนับสนุนศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น การบริหารจัดการพุทธมณฑลอีสานศาสนสถานของจังหวัดขอนแก่น ตามที่ได้รับมอบภารกิจและการบริหารจัดการจากจังหวัดขอนแก่น โดยมีเป้าหมายจะพัฒนาให้เป็นพุทธสถานที่สำคัญเป็นที่ประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นพุทธมณฑลประจำจังหวัด และประจำภาคอีสาน นอกจากนี้ยังภารกิจด้านการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมเด็กและเยาวชน และพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และลูกเสือชาวบ้าน ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของเด็ก เยาวชน และประชาชน ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมเด็กและเยาวชน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน การจัดโครงการเพื่อพัฒนาครู บุคลากรทางการ

ศึกษา และนักเรียน เนื่องจากขอนแก่นเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นศูนย์กลางทางด้านการศึกษาของภูมิภาค มีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชนจำนวนมาก โดยมีสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพระดับประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีความพร้อมด้านบุคลากรทางการศึกษาและสถานที่ ทำให้มีนักศึกษาจากภายในประเทศและจากต่างประเทศสนใจเข้ารับการศึกษามาก ส่งผลให้การบริหารด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความยุ่งยากซับซ้อนและมากขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับพื้นที่ของจังหวัดขอนแก่นซึ่งมีขนาดใหญ่ มีความหลากหลายด้านประเพณีวัฒนธรรม โดยพื้นที่แต่ละอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน มีความแตกต่างทั้งความเจริญ การคมนาคม ระยะทางที่ห่างไกล ลักษณะภูมิประเทศบางพื้นที่ตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร แห้งแล้ง ระบบสาธารณูปโภคไม่สมบูรณ์ประชากรในพื้นที่ส่วนนี้ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จึงประสบปัญหายากจน เกิดการอพยพแรงงานในช่วงฤดูแล้งทิ้งให้บุตรหลาน เยาวชนอยู่กับประชากรรุ่นปู่ย่า ตายาย ที่ส่วนมากด้อยการศึกษาและไม่รู้เท่าทันเทคโนโลยี ส่งผลให้เด็กและเยาวชนสร้างปัญหาที่กระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่น สภาพดังกล่าวทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปด้วยความยากลำบาก การบริหารงานต้องใช้ระยะเวลางบประมาณ เทคนิควิธีการและกำลังคนในการปฏิบัติงานเพื่อตัดสินใจแก้ไขปัญหาค่อนข้างมาก และให้การบริหารด้านการศึกษาได้มาตรฐานผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้มีความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และมุ่งสู่มาตรฐานสากล เป็นผลให้ภารกิจหน้าที่ด้านการจัดการศึกษามีปริมาณและความซับซ้อนยุ่งยากเพิ่มมากขึ้นอย่างมากตามไปด้วย

บทที่ ๓

วิธีการติดตามและประเมินผล

ในการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นการติดตามและประเมินผลเชิงปริมาณ ซึ่งได้กำหนดหัวข้อและวิธีการติดตามและประเมินผลโครงการดังต่อไปนี้

๑. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง(Population)
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล
๕. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
๖. การนำเสนอ

๓.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง (Population)

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย โรงเรียนเมืองพล โรงเรียนพิศาลปัญญวิทยา โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ โรงเรียนโนนหันวิทยายน โรงเรียนมัธยมหนองเขียด โรงเรียนสีชมพูศึกษา โรงเรียนพระยีนวิทยาการ โรงเรียนศรีเสมาวิทยาเสริม

ผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย โรงเรียนเมืองพล โรงเรียนพิศาลปัญญวิทยา โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ โรงเรียนโนนหันวิทยายน โรงเรียนมัธยมหนองเขียด โรงเรียนสีชมพูศึกษา โรงเรียนพระยีนวิทยาการ โรงเรียนศรีเสมาวิทยาเสริม จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น ๒๔๑ คน

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล เป็นแบบสอบถามปลายปิด และปลายเปิดแบบมีโครงสร้างโดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น แบบสอบถามมีทั้งหมด ๓ ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน
- ส่วนที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการต่อผลการดำเนินงานโครงการ
- ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถาม นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น แบบสอบถามมีโครงสร้างแบบปลายปิดและปลายเปิด เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ในส่วนแบบสอบถามปลายเปิด แบบมีโครงสร้างจะได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นต่างๆของผู้เข้าร่วมโครงการ

๓.๔ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม – สิงหาคม ๒๕๖๕

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การสุ่มตัวอย่างใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน(Krejcie and Morgan, ๑๙๗๐ : ๖๐๗-๖๑๐) เป็นตารางการสุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปที่มีประชากรขนาดเล็ก

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติแบบแจกแจงความถี่ และร้อยละ การแปลความหมายของข้อมูลพิจารณาจากค่าเฉลี่ย โดยแบ่งคะแนนค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ สเกลคำถามมี 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) เพื่อแปลผลซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

การวัดค่าเป็นช่วงสเกลของลิเคิร์ต (Likert five rating scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด ๒๕๔๕)

- ๕ หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับ มากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับ มาก
- ๓ หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับ ปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับ น้อย
- ๑ หมายถึง มีความพึงพอใจ ในระดับ น้อยที่สุด

จากหลักการดังกล่าว สามารถแบ่งความหมายของระดับคะแนนออกเป็น ๕ ระดับ (ทิพย์ กิจวิจารณ์ การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ (การวิจัยเชิงปริมาณ) ๒๕๕๑ หน้า ๑๒๓-๑๒๔ อ้างอิงมาจาก วาณี แสนมหาชัย)

ระดับคะแนน	แปลผล
๔.๒๑ – ๕.๐๐	ระดับความพึงพอใจ มากที่สุด
๓.๔๑ – ๔.๒๐	ระดับความพึงพอใจ มาก
๒.๖๑ – ๓.๔๐	ระดับความพึงพอใจ ปานกลาง
๑.๘๑ – ๒.๖๐	ระดับความพึงพอใจ น้อย
๑.๐๐ – ๑.๘๐	ระดับความพึงพอใจ น้อยที่สุด

๓.๖ การนำเสนอ

จัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลในรูปแบบของความถี่ร้อยละในเชิงพรรณนาบทที่ ๔ ในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ และแสดงรายละเอียดในประเด็นคำตอบต่างๆ ได้จากแบบสอบถามของ ประชากร ค่าสถิติที่ใช้จะเป็น ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปผลการติดตามในภาพรวม จะแสดงอยู่ในบทที่ ๕ และรวบรวมเป็นรูปเล่ม รายงานผู้บริหาร พร้อมกับเผยแพร่ใน website ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (www.kkpao.go.th) เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน และผู้สนใจ ทราบต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม ให้นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน ประกอบด้วยนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๒๔๑ คน มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด-ต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแบ่งผลการประเมินได้ดังนี้

๑. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
๒. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย จึงได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นคำถามที่อยู่ในส่วนที่ ๑ ของแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกรายการจากตัวเลือกที่ให้มา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ซึ่งข้อมูลให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกในส่วนนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงานในสถานศึกษา/เรียน

๒. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งเป็นคำถามที่อยู่ในส่วนที่ ๒ ของแบบสอบถาม โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)

๓. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ทำการวิเคราะห์ จำนวน ๒๔๑ คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

n=๒๔๑		
๑. เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	๘๐	๓๓.๒๐
หญิง	๑๖๑	๖๖.๘๐
รวม	๒๔๑	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๔๙	๒๐.๓๓
๒๑-๓๐ ปี	๓๕	๑๔.๕๒
๓๑-๔๐ ปี	๖๐	๒๔.๙๐
๔๑-๕๐ ปี	๖๐	๒๔.๙๐
๕๑-๖๐ ปี	๓๗	๑๕.๓๕
รวม	๒๔๑	๑๐๐.๐๐
๓. สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
นักเรียน	๔๗	๑๙.๕๐
ครู	๑๔๖	๖๐.๕๘
บุคลากรทางการศึกษา	๓๕	๑๔.๕๒
กรรมการสถานศึกษา	๗	๒.๙๐
ผู้ปกครอง/ชุมชน	๖	๒.๔๘
อื่นๆ (ระบุ).....	๐	๐.๐๐
รวม	๒๔๑	๑๐๐.๐๐

๔. ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	๑	๐.๔๑
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๒	๔.๙๘
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๓๙	๑๖.๑๘
ปวช./ปวส.	๓	๑.๒๔
ปริญญาตรี	๑๑๐	๔๕.๖๔
สูงกว่าปริญญาตรี	๗๖	๓๑.๕๔
อื่นๆ (ระบุ).....	๐	๐.๐๐
รวม	๒๔๑	๑๐๐.๐๐
๕. ระยะเวลาการทำงานในสถานศึกษา/เรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
น้อยกว่า ๒ ปี	๒๔	๙.๙๖
ตั้งแต่ ๒-๕ ปี	๗๔	๓๐.๗๑
มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป	๑๔๓	๕๙.๓๔
รวม	๒๔๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางในส่วนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๑๖๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๘๐ เป็นชาย ๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๐

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มี อายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปีและ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๖๐ ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙๐ รองลงมาอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๔๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๓ อายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๓๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๕ และ อายุระหว่าง ๒๑-๓๐ ปี จำนวน ๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๒

สถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นครู จำนวน ๑๔๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๘ รองลงมาเป็นนักเรียน จำนวน ๔๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๐ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๒ กรรมการสถานศึกษา จำนวน ๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๐ และเป็นผู้ปกครอง/ชุมชน จำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๘

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวน ๑๑๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๔ รองลงมาจบสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๗๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๔ และมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๓๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑๘

ระยะเวลาในการทำงานในสถานศึกษา/เรียน พบว่า ส่วนใหญ่ระยะเวลาในการทำงานในสถานศึกษา/เรียน มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๔๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๔ รองลงมาระยะเวลาทำงานตั้งแต่ ๒-๕ ปี จำนวน ๗๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๑ และน้อยกว่า ๒ ปี มีจำนวน ๒๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๖

ส่วนที่ ๒ ระดับความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานโครงการ

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (n=๒๔๑)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
๑. สถานศึกษามีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน	๙๕ (๓๙.๔๒)	๑๒๒ (๕๐.๖๒)	๒๒ (๙.๑๓)	๒ (๐.๘๓๐)	- (๐.๐๐)	๐.๖๖๑	๔.๒๙	มาก
๒. สถานศึกษามีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน/บุคลากรทางการศึกษา	๑๐๘ (๔๔.๘๑)	๑๑๓ (๔๖.๘๙)	๑๘ (๗.๔๗)	๒ (๐.๘๓๐)	- (๐.๐๐)	๐.๖๕๕	๔.๓๖	มาก
๓. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	๘๙ (๓๖.๙๓)	๑๒๕ (๕๑.๘๗)	๒๕ (๑๐.๓๗)	๒ (๐.๘๓๐)	- (๐.๐๐)	๐.๖๖๗	๔.๒๕	มาก
๔. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมให้ข้อมูลเพื่อความสะดวกคล่องกับวิชาการเรียนการสอน	๗๙ (๓๒.๗๘)	๑๓๓ (๕๕.๑๙)	๒๘ (๑๑.๖๒)	๑ (๐.๔๑๕)	- (๐.๐๐)	๐.๖๔๗	๔.๒๐	มาก
๕. มีการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบและเน้นการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	๑๑๓ (๔๖.๘๙)	๑๑๐ (๔๕.๖๔)	๑๗ (๗.๐๕)	๑ (๐.๔๑๕)	- (๐.๐๐)	๐.๖๓๖	๔.๓๙	มาก

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (n=๒๔๑)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ระดับ
๖. มีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ในการบริหารจัดการ	๗๗ (๓๑.๙๕)	๑๔๓ (๕๙.๓๔)	๒๐ (๘.๓๐)	๑ (๐.๔๑๕)	- (๐.๐๐)	๐.๖๐๖	๔.๒๓	มาก
๗. มีการพัฒนาฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน	๗๘ (๓๒.๓๗)	๑๔๘ (๖๑.๔๑)	๑๓ (๕.๓๙)	๒ (๐.๘๓๐)	- (๐.๐๐)	๐.๕๘๙	๔.๒๕	มาก
๘. มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียนใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน	๙๗ (๔๐.๒๕)	๑๒๖ (๕๒.๒๘)	๑๘ (๗.๔๗)	- (๐.๐๐)	- (๐.๐๐)	๐.๖๐๘	๔.๓๓	มาก
๙. มีการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการเรียนการสอนและนำไปปฏิบัติจริง	๗๔ (๓๐.๗๑)	๑๓๘ (๕๗.๒๖)	๒๗ (๑๑.๒๐)	๒ (๐.๘๓๐)	- (๐.๐๐)	๐.๖๔๘	๔.๑๘	มาก
๑๐. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑๒๖ (๕๒.๒๘)	๙๖ (๓๙.๘๓)	๑๘ (๗.๔๗)	๑ (๐.๔๑๕)	- (๐.๐๐)	๐.๖๔๙	๔.๔๔	มาก
๑๑. มีการเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์อย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน	๑๐๖ (๔๓.๙๘)	๑๑๘ (๔๘.๙๖)	๑๖ (๖.๖๔)	๑ (๐.๔๑๕)	- (๐.๐๐)	๐.๖๒๔	๔.๓๗	มาก
๑๒. ครู/บุคลากรทางการศึกษา/ชุมชน/ผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษาให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	๑๒๖ (๕๒.๒๘)	๑๐๐ (๔๑.๔๙)	๑๕ (๖.๒๒)	- (๐.๐๐)	- (๐.๐๐)	๐.๖๑๑	๔.๔๖	มาก

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (n=๒๔๑)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
๑๓. การบริหารงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	๑๒๐ (๔๙.๗๙)	๑๐๖ (๔๓.๙๘)	๑๕ (๖.๒๒)	- (๐.๐๐)	- (๐.๐๐)	๐.๖๐๙	๔.๔๔	มาก
๑๔. การสรรหา การคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาควรให้ได้คนที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละและเป็นตัวแทนได้	๑๑๗ (๔๘.๕๕)	๑๐๖ (๔๓.๙๘)	๑๗ (๗.๐๕)	๑ (๐.๔๑๕)	- (๐.๐๐)	๐.๖๓๘	๔.๔๑	มาก
๑๕. มีการจัดให้มีเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และความร่วมมือ	๑๑๘ (๔๘.๙๖)	๑๐๘ (๔๔.๘๑)	๑๔ (๕.๘๑)	๑ (๐.๔๑๕)	- (๐.๐๐)	๐.๖๒๒	๔.๔๒	มาก
รวม							๔.๓๓	มาก

จากตารางส่วนที่ ๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน ต่อผลการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = ๔.๓๓ หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๐ ซึ่งเมื่อจำแนกการประเมินความพึงพอใจในแต่ละข้อพบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ประเด็นหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากอันดับแรก คือ ครู/บุคลากรทางการศึกษา/ชุมชน/ผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษาให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = ๔.๔๖, SD = ๐.๖๑๑

อันดับ ๒ การบริหารงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = ๔.๔๔, SD = ๐.๖๐๙

อันดับ ๓ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = ๔.๔๔, SD = ๐.๖๔๙

อันดับ ๔ มีการจัดให้มีเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = ๔.๔๒, SD = ๐.๖๒๒

อันดับ ๕ การสรรหา การคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีได้คนที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละและเป็นตัวแทนได้ มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) = ๔.๔๑, SD = ๐.๖๓๘ **อันดับ ๖** มีการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบและเน้นการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) = ๔.๓๙, SD = ๐.๖๓๖ **อันดับ ๗** มีการเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์อย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=๔.๓๗, SD=๐.๖๒๔ **อันดับ ๘** สถานศึกษามีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน/บุคลากรทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) = ๔.๓๖, SD = ๐.๖๕๕ **อันดับ ๙** การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียนใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=๔.๓๓, SD=๐.๖๐๘ **อันดับ ๑๐** สถานศึกษามีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=๔.๒๙, SD=๐.๖๖๑ **อันดับ ๑๑** มีการพัฒนาฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=๔.๒๕, SD=๐.๕๘๙ **อันดับ ๑๒** การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=๔.๒๕, SD=๐.๖๖๗ **อันดับ ๑๓** มีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ในการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=๔.๒๓, SD=๐.๖๐๖ **อันดับ ๑๔** มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมให้ข้อมูลเพื่อความสอดคล้องกับวิชาการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=๔.๒๐, SD=๐.๖๔๗ **และอันดับสุดท้าย** มีการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการเรียนการสอนและนำไปปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย($\bar{X}$)=๔.๑๘, SD=๐.๖๔๘

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบรูปแบบการบริหารจัดการฯ รูปแบบการพัฒนาฯ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทราบผลการดำเนินงานตามนโยบาย ซึ่งได้แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และยังใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และสามารถนำงบประมาณมาบริหารจัดการ ใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ มีการศึกษาตามอรรถาธิบาย การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ ตามอำนาจหน้าที่ให้บริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาเต็มศักยภาพ โดยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

๑. สรุปข้อมูลทั่วไป
๒. การอภิปรายผล
๓. สรุปผลการติดตาม
๔. ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปข้อมูลทั่วไป

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๘ แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนพระยีนวิทยาการ, โรงเรียนพิศาลปัญญวิทยา, โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์, โรงเรียนโนนหันวิทยายน, โรงเรียนมัธยมหนองเขียด, โรงเรียนสัชมพุกศึกษา, โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม และโรงเรียนศรีเสมาวิทยาเสริม

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือ นักเรียน, ครู, บุคลากรทางการศึกษา, กรรมการสถานศึกษา, ผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการครั้งนี้ใช้วิธีแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่าง นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน ๒๔๑ ราย

๕.๑.๒ ลักษณะของประชากร

ผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งหมด ๒๔๑ ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๘๐ เพศชาย จำนวน ๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๐ มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี และ ๔๑-๕๐ ปี จำนวนมากที่สุด ๖๐ ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙๐ รองลงมาอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๔๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๓ อายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๓๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๕ และ อายุระหว่าง ๖๑-๓๐ ปี จำนวน ๓๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๒ ส่วนใหญ่จะเป็นครู จำนวน ๑๔๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๘ รองลงมาเป็นนักเรียน จำนวน ๔๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๐ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๓๕ ราย คิด

เป็นร้อยละ ๑๔.๕๒ กรรมการสถานศึกษา จำนวน ๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๐ และเป็นผู้ปกครอง/ชุมชน จำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๘ การศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวน ๑๑๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๔ รองลงมาจบสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๗๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๔ และมีธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๓๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑๘ ระยะเวลาในการทำงานในสถานศึกษา/เรียน มากกว่า ๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๔๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๔ รองลงมาระยะเวลาทำงานตั้งแต่ ๒-๕ ปี จำนวน ๗๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๑ และน้อยกว่า ๒ ปี มีจำนวน ๒๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๖

๕.๒ การอภิปรายผล

จากการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๘ แห่งที่เข้าร่วมโครงการพบว่า

ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นอย่างหลากหลายและมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เป็นไปแนวทางเดียวกันในส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนจะเลือกเรียนในส่วนที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนเองซึ่งทำให้นักเรียนมีความรู้ มีประสบการณ์สอดคล้องเหมาะสมกับช่วงวัยและพัฒนาการของผู้เรียน ครูมีความรู้ ความสามารถที่มุ่งเน้นการพัฒนาการของผู้เรียน ครูและผู้เรียนยังสามารถพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนการสอนเพื่อให้การศึกษาทันสมัย เพื่อเพิ่มความรู้ทักษะ ในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้นและยังเน้นคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต อดทนมีระเบียบวินัย ควบคู่กับการจัดการการสอนในโรงเรียน พร้อมจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความพร้อมรวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบในการเรียน โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย และเหมาะสมกับผู้เรียน มีการวางแผนในการพัฒนา และนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาจนถึงการพัฒนาท้องถิ่นต้องสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นการศึกษาตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ เปลี่ยนมาสร้างอาชีพโดยใช้ความรู้จากการศึกษาจากการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน โดยเน้นเพิ่มอุปกรณ์การเรียนการสอนจากงบประมาณโครงการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ทั้งนี้ จากการที่โรงเรียนมีการบริหารจัดการในด้านการเรียนการสอนที่มีความพร้อมด้าน ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ทั้งด้านวิชาการควบคู่กับการปฏิบัติจริงส่งผลให้โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นจึงสอดคล้องกับรางวัลที่ได้รับหลายๆ อย่าง ที่เป็นผลมาจากการบริหารจัดการที่เป็นระบบที่มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนที่เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ได้นำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการศึกษาเพื่อให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน มีการพัฒนาฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสื่อช่วยในการเรียนการสอน มีการกระจายอำนาจให้กับผู้ดูแลในแต่ละกลุ่มสาระ เพื่อพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนการเลือกเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนชอบที่มีหลายรูปแบบและเน้นการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์อย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน หรือความถนัดและสถานศึกษายังจัดประชุมอบรมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้บริหารท้องถิ่น ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ได้อย่างถูกต้องในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า โรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา ในรูปของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน/บุคลากรทางการศึกษา ในการบริหารจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมให้ข้อมูล การสอดแทรกภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิชาเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น ในด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรม และอาชีพ มีการสร้างเครือข่ายของชุมชน เอาประสบการณ์ที่หลากหลายของชุมชน มาช่วยในการบริหารจัดการรวมทั้งการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ให้มีความพร้อมในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการที่มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากบุคคลภายนอก หน่วยงาน หรือผู้นำชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ร่วมเสนอความคิดเห็นอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์กับโรงเรียน และนักเรียน ที่จะเติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพในอนาคต คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ตามกรอบ ที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ และมีความเสียสละสามารถเป็นตัวแทนได้ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

๕.๓ สรุปผลการติดตาม

จากการติดตามและประเมินผลโครงการส่วนของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา, ครู, บุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีบุคลากรครู ที่มีความรู้ความสามารถ และมีจำนวนเพียงพอ จึงทำให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตัวเองตามความสนใจ ศักยภาพ และมีความเหมาะสมให้แก่ผู้เรียนในระดับชั้นต่างๆ ทางโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง โดยอาจใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกหลายๆ ลักษณะ ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเน้นการพัฒนาเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตามความต้องการของนักเรียน เน้นพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จึงทำให้เกิดการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเมื่อเกิดปัญหาในชั้นเรียน ควรจัดการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มแสดงความคิดเห็นจนกว่าคำตอบจะเป็นไปในทางเดียวกัน ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีจำนวนเพียงพอ โดยเริ่มจากครูจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพครูมีประสบการณ์จากวิชาชีพนั้นๆ ครูมีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับวิชาที่สอน มีการจัดแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ แยกเป็นแต่ละด้านตามสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานจะครอบคลุมทั้งวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ดนตรี กีฬา และศิลปะ ส่วนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมมุ่งสู่ด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านดนตรี ด้านศิลปะ และมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับประเทศไทย ๔.๐ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงบประมาณ และครูมีจำนวนเพียงพอ สถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมที่แสดงออกที่หลากหลาย โดยเน้นคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน มีระเบียบวินัย และภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของตน และนักเรียนเลือกเรียนในด้านที่ตนเองชอบและถนัด เหมาะสมกับช่วง

วัยการพัฒนาของผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งอาคารเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน

จากการติดตามและประเมินผลโครงการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้นำชุมชน และองค์กร หรือหน่วยงานอื่นเข้ามาร่วมบริหารจัดการเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับจัดการศึกษาตลอดชีวิตในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิชาการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง เพื่อสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายให้กับนักเรียนที่สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครอง/ชุมชน ครู บุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นการจัดให้มีเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

๕.๔ แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา.มีดังนี้

๕.๔.๑ เสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริงทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๕.๔.๒ จัดการศึกษาในระบบโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละคนจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้

๕.๔.๓ จัดการศึกษานอกระบบโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ตามความต้องการของเด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้มีทักษะชีวิต และมีอาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีความสุข

๕.๔.๔ จัดการศึกษาตามอัธยาศัยโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของเด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนและประชาชนได้เรียนรู้ตามความต้องการและตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จนสามารถนำไปประกอบอาชีพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

๕.๔.๕ สร้างวิสาหกิจชุมชนโดยการพัฒนาคนในท้องถิ่นด้วยการดำเนินการจัดตั้งกิจการของชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการประกอบธุรกิจร่วมกันนำไปสู่การสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชน

๕.๕ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการติดตามและประเมินผลในครั้งนี้ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีงบประมาณถัดไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร, ครู, บุคลากรทางการศึกษา, กรรมการสถานศึกษา

๑. หลักสูตรการจัดการศึกษาในระบบของกรมฯ ไม่ควรกำหนดรายวิชาให้โรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละแห่ง

๒. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นโครงการที่ดีมาก สามารถตอบสนองกิจกรรม/การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี
๓. เป็นโครงการที่สามารถพัฒนาทักษะการทำงานของนักเรียนได้เป็นอย่างดีควรดำเนินการให้ต่อเนื่อง
๔. ควรมีการสำรวจความต้องการด้านการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี ใช้คำถามปลายเปิด ทำผลการสำรวจมาอภิปรายในห้องประชุมครู-กรรมการสถานศึกษา-ผู้ปกครอง
๕. ควรสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทั้ง ๔ กรอบ คือ การจัดการศึกษาในระบบ การจัดการศึกษานอกระบบ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย และการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็ง ของ คณะกรรมการสถานศึกษา
๖. ควรมีการร่วมมือกับเครือข่ายชุมชนสถาบันให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่ได้จากโครงการ

๑. ต้องการให้มีหลักสูตรเพิ่มมากขึ้นทั้งในและนอกระบบ
๒. ต้องการให้เพิ่มการพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นด้านการปฏิบัติมากกว่าวิชาการ
๓. ต้องการเพิ่มชั่วโมงเรียนด้านคอมพิวเตอร์ ได้สืบค้นข้อมูลขอบไปทำข้อสอบระบบออนไลน์
๔. ต้องการให้ปรับปรุงอาคารเรียน ห้องน้ำ ให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์รอบโรงเรียน
๕. ต้องการสื่อและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตมีอย่างเพียงพอ
๖. ต้องการให้มีกิจกรรมพัฒนาการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และให้พัฒนาการเรียนการสอน อย่างนี้ตลอดไป
๗. ต้องการให้โรงเรียนมีการพัฒนาทางด้านความสะอาดของอาคารสถานที่
๘. ต้องการให้เพิ่มการพัฒนาการเรียนการสอนด้านวิชาเรียนควบคู่กับการปฏิบัติจริง เพื่อให้มี ประสพการณ์เพิ่มขึ้น
๙. ต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยให้มีห้องสอนปฏิบัติจริงให้เป็น สัดส่วนเพื่อความสะดวกในการเรียนวิชานั้นๆ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานครั้งต่อไป

๑. เห็นควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าอบรม สัมมนา เพื่อหาบุคลากรที่มีความสามารถในด้านต่างๆ ตามหลักสูตรเพื่อนำมาพัฒนานักเรียนให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านต่างๆ
๒. ควรจัดหาคู่มือประเมินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มความเข้าใจ ได้มากขึ้น ทำให้ นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษามีความสนใจในโครงการและเรียนรู้ได้มากขึ้น
๓. ดำเนินการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการแต่ละหลักสูตร การพัฒนาทั้งในการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คู่มือติดตามและประเมินผลการ
จัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย คู่มือประเมินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School-based Management for Local Development-
SBMLD). กรุงเทพฯ : ๒๕๖๐
- พิษณุพงศ์ศรี . การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร :
บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด: ๒๕๕๔
- ไพรัตน์เตชะรินทร์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานข้าราชการพลเรือน: ๒๕๒๗
- รัตนพร รัตนสุวรรณ. แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา. วารสารพุทธสังคมวิทยา
ปริทรรศน์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๖๔
- วิญญูอังคนารักษ์. แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ๒๕๑๘
สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยกระทรวงมหาดไทย.
- สำเร็จจันทร์สุวรรณ, สุวรรณบัวทวน. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ๒๕๒๗
- สุวรรณพิณตานนท์และกาญจนาวัธนสุนทร. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการ
พัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development: SBMLD).
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอ็ดดูมีเดียพับลิชชิง. ๒๕๕๕
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๔:
กรุงเทพฯ, ๒๕๒๔
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. (๒๕๕๖) . แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
(๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. ๒๕๖๔
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. เอกสารข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๕.
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. ๒๕๖๕
- ค้นหาจากเว็บไซต์ <http://www.google.co.th> /ICT: etraining/
<http://www.northeducation.ac.th/etraining/courses>

ภาคผนวก

แบบสอบถามโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ☒ ลงในแบบสอบถาม พร้อมกับการกรอรายละเอียดตามความเป็นจริง

ชื่อโรงเรียน.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 21 – 30 ปี ☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี ☐ 50-60 ปี
3. สถานภาพ ☐ นักเรียน ☐ ครู ☐ บุคลากรทางการศึกษา
☐ กรรมการสถานศึกษา ☐ ผู้ปกครอง/ชุมชน ☐ อื่นๆ(ระบุ).....
4. ระดับการศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ ปวช./ปวส. ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี ☐ อื่นๆ(ระบุ).....
5. ระยะเวลาการทำงานในสถานศึกษา/เรียน ☐ น้อยกว่า 2 ปี ☐ ตั้งแต่ 2-5 ปี ☐ มากกว่า 5 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานของโครงการ

โดยให้ทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ตามความรู้สึของท่านในแต่ละหัวข้อ

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	สถานศึกษามีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน					
2	สถานศึกษามีการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน/บุคลากรทางการศึกษา					
3	การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
4	มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมให้ข้อมูลเพื่อความสะดวกต่อการบริหารการเรียนการสอน					
5	มีการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบและเน้นการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง					

มีต่อด้านหลัง.....

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6.	มีการสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ในการบริหารจัดการ					
7.	มีการพัฒนาฐานข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการบริหาร จัดการด้านการเรียนการสอน					
8.	มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและเหมาะสมกับ ผู้เรียนใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน					
9.	มีการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมา ช่วยในการเรียนการสอนและนำไปปฏิบัติจริง					
10.	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ					
11.	มีการเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์อย่างหลากหลายให้ สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน					
12.	ครู/บุคลากรทางการศึกษา/ชุมชน/ผู้ปกครอง/กรรมการ สถานศึกษา ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา					
13.	การบริหารงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาท ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน					
14.	การสรรหา การคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา ควรให้ได้คน ที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละและเป็นตัวแทนได้					
15.	มีการจัดให้มีเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และความร่วมมือ					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โทร.0-4323-6793

ภาพกิจกรรม

การติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คณะที่ปรึกษา

1. ดร.พงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชกพงษ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. นายสิทธิกุล ภูคำวงศ์	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
3. นายประสิทธิ์ ทองแห่งประเทศไทย	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
4. นายธาดา พรหมสาขา ณ สกลนคร	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
5. ว่าที่ร้อยเอก พงเจตน์ พรภักดิ์	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
6. นายนพกุล ปัญญาแก้ว	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
7. นางอาชีวะ ห่องไผ่	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. นายวิบูลย์ เรืองประเสริฐกุล	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ประธานกรรมการฯ
2. นายณณทัตพัชรี กันตวธีระนันท์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
3. นายวิศรุต ปู่เพ็ง	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
4. นายประไพ ชาญจระเข้	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
5. นางฐิติรัตน์ อัครสุริย์	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
6. ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
7. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
8. นางอาชีวะ ห่องไผ่	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
9. ดร.มงคล อติอนุวรรตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
10. นายประยุทธ์ ชาญนวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
11. นายเพชร มูลป้อม	ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ	กรรมการฯ/เลขานุการ

คณะทำงาน

1. นางสาวสมาลี งามสิทธิ์	หัวหน้าฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล	คณะทำงาน
2. นางนวลมณี เหล่ากุนทา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
3. นางสาวกานตพภา ศรีภิรมย์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ชำนาญการ	คณะทำงาน
4. นางสาวสุกฤตา หาญศรี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน
5. นางรุ่งฤทัย ดำรงชัย	ผู้ช่วยนักวิชาการคอมพิวเตอร์	คณะทำงาน
6. นางสาวกรรณก คำหนูไทย	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ	คณะทำงาน
7. นางสาวศิริวรรณ ตาหมั่น	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน
8. นางสาวภัสสร ประชุมพันธ์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน

